
FARMAKOTERÁPIA

Szerkesztette:

Dr. Bakó Gyula

Negyedik, átdolgozott és bővített kiadás

Medicina Könyvkiadó Zrt. • Budapest, 2010

Tartalom

Előszó a negyedik kiadáshoz	31
I. fejezet	
A farmakoterápia tárgya (DR. BAKÓ GYULA)	33
II. fejezet	
Az angina pectoris gyógyszeres kezelése (Dr. Mohácsi Attila)	37
Az angina pectoris kezelésére használt gyógyszerek	37
β-adrenoreceptor-blockolók	37
Alkalmazhatóság angina pectorisban.....	39
Mellékhatások	40
Ca ²⁺ -antagonisták	42
Az első generációs készítmények farmakokinetikai jellemzői	43
Nifedipin	44
Verapamil.....	44
Diltiazem	45
Második generációs készítmények farmakokinetikai jellemzői	45
Ca ²⁺ -antagonisták stabil angina pectorisban	46
Nitrátok	46
Farmakokinetikai jellemzők	47
A nitrátok alkalmazásának kontraindikációi	49
Acidum salicylicum (ASA)	50
Statinok	50
ACE-gátló kezelés	51
Egyéb, az angina pectoris kezelésére használható, eltérő támadáspontú készítmények	51
Célkitűzések az angina pectoris terápiájában	51
A kezelés algoritmusai	53
Silent ischaemia kezelése	54
Vasopaszticus angina kezelése	55
Syndroma X.....	55

8 Tartalom

A kezelés hatékonyságának a lemerése	55
Rizikóprevenció	56
Az instabil angina gyógyszeres terápiájának lehetősége	56
Általános szempontok az instabil anginás betegek kezelésére	58
Antiischaemiás terápia	58
Nitrátok	58
β -receptor-blockolók	58
Ca ²⁺ -antagonisták	59
Antithromboticus kezelés	59
Thrombocytáaggregáció-gátló kezelés	59
Másodlagos prevenció	60
Irodalom	61
Irodalomjegyzék	61
III. fejezet	
A myocardialis infarctus gyógyszeres kezelése (Dr. Soltész Pál)	62
Rutin terápiás megfontolások a hospitális szakban	62
Fájdalomcsillapítás	62
Oxigén terápia.....	62
Nitroglycerin (pl. Nitrolingual, NitroPohl, Nitromint)	63
Reperfúziós gyógyszeres terápia.....	63
Rekombináns humán szöveti plazminogén aktivátor (tPA – alteplase, TNK-tPA – tenecteplase)	65
Streptokinase (Streptase, Kabikinase)	65
Urokinase (Ukidan)	66
Reperfúziót fenntartó thrombocytá aggregációgátló (TAGG) és antikoaguláns kezelés.....	66
Aspirin (pl. Colfarit, Astrix, Aspirin Protect, Huma-ASA)	66
Speciális megfontolások nem ST-elevációs infarctus gyógyszeres kezelésében.....	69
További, mortalitást csökkentő terápiás lehetőségek	71
Szövődmények kezelése	71
AMI-hoz társuló vezetési és ritmuszavarok gyógyszeres kezelése	71
Balkamra-elégtelenség, cardiogen shock.....	73
Irodalom	74
IV. fejezet	
A szívelégtelenség kezelése (Dr. Czuriga István, Dr. Édes István).....	75
Diagnózis, klinikai stádiumbeosztás.....	75
A szívelégtelenség kezelése	76
Nem gyógyszeres kezelés.....	77

A szívelégtelenség gyógyszeres kezelése.....	77
Diureticumok.....	78
ACE-inhibitorok	82
Angiotenzin receptor-blockolók.....	84
β -receptor-blockolók	84
Digitalis	87
A diastolés szívelégtelenség kezelése	89
A szívelégtelenség kezelésének gyakorlata	90
Irodalom	92

V. fejezet.

A szívritmuszavarok gyógyszeres kezelése (Dr. Lőrincz István).....	93
Az antiarrhythmias gyógyszerek arrhythmiaikat okozó hatása (proarrhythmia)	98
A szívritmuszavarokra ható szerek osztályozása.....	99
Az I/a. csoportba tartozó szerek	99
Chinidin	99
Procainamid.....	101
Disopyramid.....	102
Az I/b. csoportba tartozó antiarrhythmicumok	103
Lidocain	103
Mexiletin	104
Phenytoin (diphenylhydantoin, DPH)	105
Az I/c. csoportba tartozó antiarrhythmicumok	105
Flecainid.....	105
Propafenon	106
Ajmalin, Prajmalin	107
II. csoport: β -receptor blockolók	107
Készítmények	110
III. csoportba tartozó antiarrhythmias szerek	111
Amiodaron.....	111
Sotalol	113
Dronedaron	114
Bretylum tosylat	115
Ibutilid (még nem kapható Magyarországon)	115
Dofetilid (még nem kapható Magyarországon)	116
Azimilid (még nem kapható Magyarországon).....	116
IV. csoport: kalciumcsatorna-blockolók.....	117
Verapamil.....	117
Diltiazem	118
Osztályokba nem sorolt szerek	118

10 Tartalom

Digitalisglikozidok.....	118
Adenosin	119
Magnézium	120
Atropin.....	121
Isoproterenol.....	121
Adrenalin	122
Irodalom	123

VI. fejezet

A hypertonia kezelése (Dr. Szegedi János)	135
A hypertonia kezelésében használatos gyógyszerek	148
Az antihypertensív terápiás stratégia kialakításakor alkalmazott alapelvek	154
A hypertonia kezelése sürgősségi állapotokban	158
A hypertoniás krízis célszervei	158
Hypertenzív encephalopatia.....	158
Ishaemiás stroke	159
Vérzéses stroke	160
Szív	160
Akut balkamra elégtelenség	160
Hypertoniás krízis ellátásának alapelvei	160
Irodalom	172

VII. fejezet

A hyperlipoproteinaemiák farmakoterápiája (Dr. Paragh György)	176
Lipid célértékek	176
Gyógyszeres kezelés.....	179
Ioncserélő gyanták	179
Nikotinsav és származékai.....	179
Probucol.....	181
Fibrátok	181
Statinok	182
Ezetimib	185
A HDL emelés egyéb gyógyszeres lehetőségei	186
Kannabinoid-1 receptor blokkolók	186
Az apolipoprotein A1 termelés fokozása.....	186
A reverz koleszterin transzport fokozása	187
A HDL lebontásának gátlása	187
Egyéb terápiás lehetőségek.....	188
Kombináció	188
Összefoglalás	188
Irodalom	191

VIII. fejezet

A fekélybetegség farmakoterápiája (Dr. Várvolgyi Csaba)	192
A gyomorsav közömbösítése vagy termelésének csökkentése révén ható szerek	193
Antacida	193
A savtermelést gátló szerek	194
H ₂ -receptor-blokkolók	194
Cimetidin	194
Ranitidin	194
Nizatidin	195
Famotidin	195
Protonpumpa-inhibitorok (PPI)	195
Omeprazol	195
Lansoprazol	196
Pantoprazol	197
Rabeprazol	197
Esomeprazol	197
A defenzív tényezők erősítése, az ún. cytoprotectio útján ható szerek	197
Sucralfat	197
Prosztaglandinok	198
Kolloidális bizmut	198
Helicobacter pylori eradikáció	198
Ranitidin- bizmut-citrát	198
Antibiotikumok	198
Kezelési stratégia	199
Rövidtávú terápia	199
Helicobacter pylori (Hp) fekély	199
H. pylori eradikációs sémák	200
Első vonalbeli kezelés	200
Második vonalbeli kezelés lehetőségei	200
Nem-szteroid gyulladáscsökkentő szerek okozta fekély	201
Stresszfekély	201
Hosszú távú terápia	202
A fenntartó terápia indikációi	202
Az intermittáló terápia indikációi	203
Fenntartó terápia NSAID kezelés esetén	203
Zollinger-Ellison szindróma	203
Szövődmények	203
Terápiarezisztens fekély	203
Speciális problémák	204
Terhesség	204

12 Tartalom

Teseelgtelenség	204
Májelgtelenség	204
Irodalom	205

IX. fejezet

A májcirrhosis kezelés (Dr. Tornai István)	206
Az alkoholos májbetegségek gyógyszeres kezelése	206
Alkoholos zsírmáj	206
Akut alkoholos hepatitis	207
Alkoholos cirrhosis	208
Krónikus vírus-hepatitisek	208
Krónikus B-vírus-hepatitis.....	208
Krónikus C-vírus-hepatitis.....	210
Krónikus D-vírus-hepatitis.....	211
Autoimmun májbetegségek	211
Autoimmun hepatitis	211
Primer biliaris cirrhosis.....	212
Primer sclerotizáló cholangitis.....	212
Nem-alkoholos zsírmáj és steatohepatitis	213
Hereditær anyagcsere-zavarok.....	213
Wilson-kór, haemochromatosis	213
A májcirrhosis szövődményeinek kezelése	214
Portalis hipertonia, oesophagus varicositas, akut varixvérzés	214
Az ascites gyógyszeres kezelése	215
Hepatorenalis syndroma.....	215
Hepatikus encephalopathia	216
Irodalom	217

X. fejezet

Az osteoporosis terápiája (Dr. Szekanecz Zoltán)	218
Az OP bázisterápiája	219
Antireszorptív szerek	220
Bisphosphonátok.....	220
SERM-ek.....	222
Menopausalis hormonterápia (MHT)	222
Calcitonin	225
Thiazidok	225
A csontépítést fokozó szerek	225
Teriparatid	226
Anabolikus szteroidok.....	227

Fluoridok	227
Kettős hatású gógyszerek	227
Stroncium ranelát	227
Egyéb kezelési megfontolások	228
Terápiás algoritmus.....	228
Az osteoporosis elleni kezelés monitorozása.....	228
Irodalom	229
XI. fejezet	
Antireumatikus terápia (Dr. Szekanecz Zoltán)	230
Nem szteroid gyulladáscsökkentő szerek.....	230
Az ízületi porc pótlása: az arthrosis „bázisterápiája”	237
Corticosteroidok	238
Hagyományos immunszuppresszió – bázisterápia.....	239
Biológiai terápia	242
Irodalom	243
XII. fejezet	
A diabetes mellitus farmakoterápiája (Dr. Jermendy György)	245
A diabetes mellitus klasszifikációja.....	246
1-es típusú diabetes	246
2-es típusú diabetes	246
Egyéb speciális diabetes-formák	247
Gesztációs diabetes	247
Az antidiabetikus terápia elve a diabetes két alapvető típusában	247
Az antidiabetikus kezelés célértékei	248
Az antidiabetikus terápia gyakorlata	249
Az 1-es típusú diabetes mellitus inzulinkezelése	249
Gyors hatású humán inzulinok	250
Közepes hatástartamú humán inzulinok	250
Inzulinanalógok.....	250
Előkevert vagy bifázisos humán inzulinok és inzulinanalógok	252
Az inzulinkezelés gyakorlata 1-es típusú diabetesben.....	253
Az inzulininterápia kockázata	254
A 2-es típusú diabetes gyógyszeres kezelése.....	254
Biguanid-készítmények (metformin)	255
Szulfonilurea-készítmények	256
Tiazolidindionok („glitazonok”)	256
Alfa-glukozidáz enzimgátló szerek	258
Prandialis glukózregulátorok (meglitinid-vegyületek, „glinidek”)	259

A 2-es típusú cukorbetegség antidiabetikus kezelésének stratégiája.....	260
Kezdő terápia.....	260
A metformin-terápia kiegészítése	262
További kezelési stratégia	263
Inzulinterápia 2-es típusú diabetesben	263
Új készítmények, amelyek a terápiás algoritmust	264
várhatóan majd módosítják	264
Irodalom	264

XIII. fejezet

Néhány hypo- és hyperfunkcióval járó endocrin kórkép kezelése

(Dr. Bakó Gyula, Dr. Leövey András).....	266
A hypophysis–hypothalamus hypofunkciós kórképeinek kezelése	267
Készítmények	268
A hypophysis hyperfunkciós kórképeinek kezelése	269
A mellékvesekéreg működési elégtelenségének (hypoadrenia) kezelése	271
Készítmények	272
A mellékvesekéreg hyperfunkciós kórképeinek kezelése.....	273
Szexualsteroidok	274
Készítmények	274
Hyperthyreosis.....	275
Irodalom	275

XIV. fejezet

Gyógyszeres kezelés vesebetegségekben (Dr. Mátyus János).....	279
Glomerulonephritisek kezelése	279
Tüneti terápia glomerulonephritisekben, nephrosis szindrómában	280
Glomerulonephritisek immunsuppressív kezelése	280
Steroid kezelés (Prednisolon, Medrol, Metypred, Solu-Medrol).....	280
Cyclophosphamid (Cytosan) kezelés	282
Cyclosporin (Sandimmun Neoral) kezelés	282
Azathioprin (Imuran) kezelés	282
A diabetes nephropathia kezelése (progresszió csökkentése idült vesebetegségben)	283
Szoros vércukor beállítás	283
Glomeruláris hyperfiltráció csökkentése	283
A vérnyomás megfelelő beállítása	284
Hyperlipidaemia kezelése	284
Anaemia korai kezelése.....	285
A veseelégtelenség progresszióját fokozó egyéb tényezők kerülése	285

Diureticumok alkalmazása vesebetegségekben	285
Hyperkalaemia kezelése	287
Renalis anaemia kezelése	288
Uraemiás vérzékenység kezelése	290
Kalcium-foszfor anyagcserezavar kezelése idült vesebetegségben	292
Hyperphosphataemia kezelése	292
D-vitamin kezelés.....	293
Antibiotikum kezelés gyakorlata húgyúti fertőzésekben	295
Akut szövődménymentes cystitis kezelése	295
Kezelési stratégiák recurráló cystitisben	295
Nem-komplikált pyelonephritis ill. komplikált húgyúti fertőzések kezelése	296
Irodalom	296

XV. fejezet

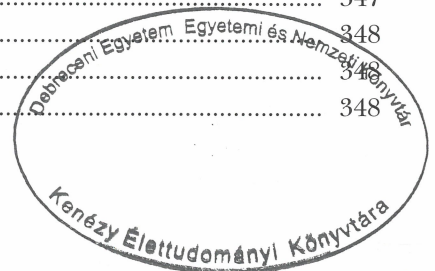
Antibiotikum terápia (Dr. Rákóczi Éva)	297
Bevezetés	297
Az antibiotikumok hatékonysága, a pk/pd szemlélet.....	298
A farmakokinetika és farmakodinámia legfontosabb szempontjai	298
Az antibiotikum választás szempontjai.....	301
Rezisztencia kérdése	301
Kórokozók – betegcsoportok – rizikótényezők	301
Antibiotikum penetráció	304
Általános megfontolások az antibiotikum kezelésben	304
Mikrobiológiai lelet értékelése.....	305
A kezelés időtartama, az antibiotikum dozírozása	305
Gyógyszerkiválasztás és mellékhatásprofil	306
Kombinációk alkalmazása.....	307
Endocarditisek.....	308
Terhesség és antibiotikumok	309
Az antibiotikum-kezelés sikertelenségének okai.....	309
Antibiotikum csoportok	309
Az antibiotikumok csoportosíthatóak	309
Csoportosítás kémiai szerkezet alapján	309
Béta-laktámok	310
Penicillinek	310
Benzil-és fenoxipenicillinek	312
Izoxazolil penicillinek.....	312
Béta-laktamáz-gátlóval kombinált aminopenicillinek.....	313
Béta-laktamáz-gátlóval kombinált ureido-penicillin	313
Cefalosporinok	314

Cefalosporinok	315
Első generációs cefalosporinok	315
Második generációs cefalosporinok	315
Harmadik generációs cefalosporinok	316
Harmadik generációs orális cefalosporinok	317
Negyedik generációs cefalosporin	317
Carbapenemek	317
Aminoglikozidok	318
Streptomycin	319
Gentamicin, tobramycin, netilmycin, amikacin	319
Glikopeptidek	320
Makrolidok	321
Erythromycin	322
Spiramycin, roxithromycin, josamycin, dirithromycin	322
Clarithromycin	322
Azithromycin	322
Fluorokinolonok	322
Első generációs fluorokinolon	323
Második generációs fluorokinolonok	323
Harmadik, negyedik generációs fluorokinolonok	324
Szulfonamidok	325
Chloramphenicol	325
Tetracyclinek	326
Linkozamid	327
Metronidazol	328
Rifampicinek	328
Egyéb antibiotikumok	329
Mupirocin	329
Nitrofurantoin	329
Fosfomicin trometamol	330
Gyakori infekciók kórokozói és az empirikusan választandó antibiotikumok	330
Légúti infekciók	330
Bakteriális tonsillo-pharyngitis	330
Otitis media acuta	330
Sinusitis acuta	331
Chronicus bronchitis akut exacerbatója	331
Pneumonia	331
Hospitalizáció mellett szől	332
Aspirációs pneumonia	332
Pneumonia/otthon szerzett/intenzív terápiás osztályos (ITO) kezelést igénylő	332

Húgyúti infekciók	333
Bőr-, lágyrész-infekciók	334
Postoperatív sebinfekció	334
Diabetese láb	334
Felületes elváltozás	334
Mély elváltozás	334
Pseudomembranosus colitis	335
Irodalom	336

XVI. fejezet

Fájdalomcsillapítás (Dr. Bodolay Edit)	336
A fájdalom diagnosztikája	336
Fájdalomtípusok	336
Akut és chronicus fájdalom	336
A leggyakrabban előforduló chronicus fájdalmak	337
A fájdalom patogenezis szerinti felosztása	337
Nociceptív fájdalom	337
Somaticus és visceralis fájdalom	337
Myofascicularis fájdalom	337
Idegnyomás eredetű (kompressziós) fájdalom	338
Idegdestrukciós (deafferentációs) fájdalom	338
A gyógyszeres fájdalomcsillapítás stratégiája daganatos betegekben	339
A fájdalomcsillapítók felosztása	339
Opioidmentes gyógyszerek (nem szteroid gyulladáscsökkentők, NSAID)	341
Aspirin (acetylsalicylsav)	341
Paracetamol	342
Opioid analgeticumok	342
Gyenge opioidok	342
Codein	342
Dihydrocodein (DHC Continus retard)	343
Tramadol (Contramal)	343
Erős opioidok	344
Morphin	344
Methadon (Depridol)	346
Pethidin (meperidin Dolargan)	346
Adjuváns gyógyszerek	347
1. Antidepressánsok	347
Nem szelektív, un. klasszikus reuptake gátló szerek	348
Imipramin hydrochlorid (Melipramin)	348
Clomipramin (Anafranil)	348

Amitriptiline (Teperin).....	348
Szelektív szerotoninreuptake-gátlók (SSRI)	348
Reverzibilis monoaminooxidáz-A-gátló (RIMA) szerek	349
2. Neurolepticumok	349
Első generációs készítmények	350
Második generációs készítmények	350
3. Anxiolyticumok	350
Seduxen (Diazepam)	350
4. Anticonvulsív szerek	350
Carbamazepin (Stazepine, Tegretol, Temporal, Neurotop Retard)	350
Phenytoin (Diphedan, Epanutin)	351
5. Corticosteroidok	351
Prednisolon	351
A jövő feladatai	352
Irodalom	352

XVII. fejezet

Antithromboticumok, haemostypticumok (Dr. Boda Zoltán)	353
Antithromboticumok	353
Anticoagulansok	353
Heparin (UFH)	354
Kis molekulatömegű heparin (LMWH)	357
Pentaszacharid (fondaparinux)	358
Hirudin	359
Orális anticoagulansok (kumarinok).....	359
Vérlemezke-működést gátló („anti-platelet”) szerek	363
Thrombolyticumok	366
Haemostypticumok	368
Irodalom	370

XVIII. fejezet

A daganatos betegségek gyógyszeres kezelése (Dr. Szántó János)	371
Neoadjuváns kezelés	371
Adjuváns kezelés	372
Az előrehaladott betegségek gyógyszeres kezelése	373
Kombinációs kemoterápia	373
Cél- és biológia terápiák (DR. TÓTH JUDIT)	374
Mellékhatások	378
Szupportáció, palliáció, hospice (DR. ANDRÁS CSILLA)	379
1. A hányás és hányinger csillapítása	380

2. Az anémia kezelése	381
3. A neutropénia kezelése.....	382
4. A kardiális toxicitás csökkentése	384
5. Vese toxicitás csökkentése.....	384
A daganatos betegek fájdalmának csillapítása.....	384
Az alkalmazható készítmények	385
Palliatív ellátás	385
Hospice és palliatív gondozás (WHO ajánlás alapján)	386
Irodalom	386

XIX. fejezet

Autoimmun betegségek gyógyszeres kezelése (Dr. Gergely Péter)	387
Corticosteroidok	387
Sejtoszlásgátlók (citosztatikumok)	391
Alkilálószeres.....	391
Folsavantagonisták: Methotrexat	392
Purinantagonisták	392
Pirimidinantagonisták.....	393
Vinca-alkaloidák	394
Nem citosztatikus hatású immunszuppresszív szerek	394
Egyéb gyulladásgátlók	396
Új immunmoduláns/immunszuppresszív szerek és kismolekulájú citokingátlók....	398
Biológiai terápia	398
Vaksinakezelés	400
Tolerizálás	400
Citokinterápia	400
Citotoxikus és blokkoló antitestek	402
Citokinantagonisták	404
Őssejterápia	406
Génterápia	406
Irodalom	407

XX. fejezet

A gyógyszeres kezelés szempontjai időskorban

(Dr. Bakó Gyula, Dr. Fülöp Tamás).....	408
Fiziológiás és patofiziológiás változások időskorban.....	409
A gyógyszerhatás változásai időskorban	411
Farmakokinetika időskorban	411
Farmakodinámia időskorban	414
Gyógyszermellékhatások	415

A gyógyszerkiválasztás neonatológiai sajátosságai	436
Az anyatej jelentősége	436
Láz- és fájdalomcsillapítás gyermekkorban (DR. VELKEY GYÖRGY)	437
Lázcsillapítás	437
Fájdalomcsillapítás	438
Pulmonológia (DR. NAGY BÉLA)	440
Fertőzések	440
Légúti allergiás betegségek.....	445
Váladékkoldó gyógyszerelés légúti betegségekben	449
A tüdőtuberculosis kezelése	451
Vírusellenes gyógyszerelés gyermekkori légzőszervi betegségekben.....	452
Immunistimuláns gyógyszerelés	452
Irodalom	453
Kardiológia (DR. MOGYORÓSY GÁBOR)	453
A szívelégtelenség kezelése csecsemő- és gyermekkorban	453
A ductus Botalli gyógyszeres nyitva tartása	454
A szerzett szívbetegségek kezelése	454
Irodalom	456
Gasztroenterológia (DR. ARATÓ ANDRÁS)	457
Antacidumok	457
H ₂ -receptor-blockolók.....	457
Protonpumpagátlók	457
A Helicobacter pylori fertőzés kezelése.....	458
A gyomornyálkahártya ellenállását javító szerek.....	458
Spasmolyticumok.....	459
Prokineticus szerek	459
Hashajtók.....	459
Akut hasmenés esetén alkalmazható szerek	460
Pancreaskivonatok.....	461
Gyulladásgátlók	461
Cholereticumok.....	462
Bélparazita-ellenes szerek	463
Endokrinológia (DR. ILYÉS ISTVÁN)	464
Növekedési retardáció.....	464
Pajzsmirigybetegségek.....	464

Congenitalis adrenalis hyperplasia	466
A nemi érés zavarai	466
A nemi érés zavarai két nagy csoportra oszthatók	466
1. típusú diabetes mellitus	468
Hematológia (DR. SZEGEDI ISTVÁN, DR. KISS CSONGOR)	469
Vérképzést elősegítő szerek	469
Anticoagulans terápia	470
Az ITP kezelése	472
A cytostaticus kezelés alapelvei gyermekkorban	472
Immunológia (DR. ERDŐS MELINDA, DR. MARÓDI LÁSZLÓ)	474
Infekció profilaxis veleszületett immundefektusokban	474
Immunglobulin terápia immunhiány betegségekben	474
Immunglobulin terápia egyéb kórképekben.....	476
Congenitalis neutropenia	476
Csontvelő transzplantáció veleszületett immundefektusokban	476
Kawasaki-szindróma.....	476
Juvenilis idiopathiás arthritis	476
A gyermekkori vesebetegségek kezelése (DR. TÚRI SÁNDOR)	477
A húgyúti infekciók kezelése	477
Urológiai rendellenességgel nem társult infekciók	477
Urológiai fejlődési rendellenességgel társult húgyúti infekciók	478
Vesico-ureteralis reflux terápiaja	478
Sebészi kezelés.....	479
A nephrosis szindróma terápiaja	479
Nem gyógyszeres kezelés.....	479
Immunosuppresszív kezelés	479
Az akut glomerulonephritis kezelése.....	481
A gyermekkori hypertonia kezelése	481
Általános szempontok	481
Neurológia (DR. GYÖRGY ILONA)	487
A gyermekkori epilepszia gyógyszeres kezelése.....	487
Az epilepszia kezelésére alkalmazott gyógyszerek.....	487
Speciális gyermekkori epilepszia szindrómák	489
A status epilepticus kezelése	489
Migrén profilaxisra használt szerek	490
Propranolol (Huma-Pronol)	490
Központi idegrendszeri stimulánsok.....	491

A myasthenia gravis gyógyszere	491
Antimikrobás szerek alkalmazása gyermekekben (Dr. GULÁCSY VERA, DR. LIPTÁK ALÍZ, DR. MARÓDI LÁSZLÓ, DR. SZÉKELY ANNAMÁRIA	491
XXII. fejezet	
Nőgyógyászati farmakoterápia (Dr. Gődény Sándor).....	498
Nőgyógyászati antiinfektívumok és antisepticumok	498
A nőgyógyászati gyulladások farmakoterápiája	499
A külső nemi szervek gyulladásának farmakoterápiája	499
A vulvitisek terápiás lehetőségei	499
Vulvovaginitis, fluorral járó kórképek terápiás lehetőségei.....	499
Vulvovaginitisszel járó nőgyógyászati gyulladások farmakoterápiája	499
Protozoon eredetű gyulladások	500
Gombás eredetű gyulladás	501
Lokális készítmények, melyek elsősorban candidiasis esetén alkalmazhatók	501
Lokális készítmények, melyek kombinált fertőzés esetén alkalmazhatók	502
Szisztémás Candida-ellenes készítmények	503
Chlamydia	504
Vírusos eredetű hüvelygyulladások	504
Cervicalis diszplázia.....	504
SILGARD	504
CERVARIX szuszpenziós injekció előretöltött fecskendőben	505
Herpes simplex	505
Lokális gyulladásgátlás	506
Nőgyógyászati gyulladások, amelyek kezelésére	506
egyéb készítmények alkalmazása szükséges	507
Javasolt orális kezelési séma	507
Parenterális kezelési sémák	507
Kombinált kezelési sémák.....	507
A méhműködést serkentő szerek. Vetélés, szülés alatt alkalmazott gyógyszerek	509
Gyógyszeres terhességmegszakítási eljárások.....	509
Az I. trimeszteri terhességmegszakítás gyógyszerei	509
A II. trimeszteri terhességmegszakítás gyógyszerei	509
A szülés során alkalmazott méhre ható készítmények	510
Lázás vetélések és szülés utáni nőgyógyászati gyulladás farmakoterápiája	510
A méhen kívüli terhesség gyógyszeres kezelésének lehetősége	511
A koraszülés gyógyszeres terápiája	511
A koraszülés gyógyszeres kezelésének lehetőségei	512
Az idő előtti méhtevékenység leállításának alapelvei	512
Terápiás lehetőségek.....	513

A fenyegető koraszülés intézeti kezelésének lépései	513
Terápiás tocolysis	514
Prolaktininhibitorok	516
A dopaminerg rendszerre ható készítmények	516
Norprolac.....	516
A női szexuálsteroidok farmakoterápiája	518
Az ösztrogének és gesztagének farmakológiai alapjai	518
Ösztrogének.....	518
Gesztagének.....	519
Hormonális fogamzásgátlók.....	519
A hormonális fogamzásgátlók típusai	519
Orális készítmények	520
Tartósan alkalmazott kombinált készítmények	520
Chlormadinon-tartalmú fogamzásgátló.....	521
Levonorgestrelt tartalmazó fogamzásgátlók	521
Desogestrelt tartalmazó fogamzásgátlók	521
Gestodent tartalmazó fogamzásgátlók.....	522
Norgestimat-tartalmú fogamzásgátlók	523
Drosperinon-tartalmú fogamzásgátlók	523
Tartósan használt, csak gesztagént tartalmazó orális készítmény	523
Sürgősségi készítmények.....	523
Intrauterin készítmények	524
Gesztagént tartalmazó IUD-rendszer	524
Parenterális készítmények.....	524
Gesztagént tartalmazó depóinjekció	524
Etonogestrel-tartalmú implantátum.....	525
Intravaginálisan alkalmazott készítmények	526
Hormontartalmú, intravaginális készítmények.....	526
A hormonális fogamzásgátlás általános ellenjavallatai	526
A fogamzásgátlók általános mellékhatásai.....	527
Rövid távú mellékhatások	527
Hosszú távú mellékhatások.....	527
Lokális fogamzásgátlók	527
Nonoxiol-9	528
Benzalkonium klorid	531
Ösztrogének és gesztagének terápiás alkalmazása és szubsztitúciója.....	531
Ösztrogének terápiás alkalmazása	532
Transzdermalis hormonpótlá	532
Orális hormonpótlás.....	532
Intravaginális ösztrogénbevitel	532

Vagifem	533
Ortho-Gynest D	533
Adagolási sémák	534
Ethinyl-estradiol.....	534
Mikrofolin	534
Oralis estradiol	534
Estrofem, Estramix	534
Konjugált ösztrogének	534
Oralis estriol	535
Ovestin	535
Transdermalis estradioltapaszkok	535
Transdermalis estradiol gél	536
Lokális ösztrogénkezelés.....	536
Hüvelyi ösztrogénkezelés	536
Orrspray.....	536
A gesztagének terápiás alkalmazása	538
A gesztagének adásának javallatai	548
Adagolási sémák	539
Ösztrogének és gesztagének kombinált alkalmazása	541
A tartós hormonszubsztitúció előnyei	541
Urogenitalis atrophia prevenciója	541
Az osteoporosis prevenciója	541
Az ösztrogént–progesteront tartalmazó	542
készítmények adásának ellenjavallatai, mellékhatásai	543
Fokozott óvatosság szükséges	544
Mellékhatások	544
A tartós hormonszubsztitúció veszélyei	544
A menopausális hormonpótlás (HRT) alapelvei	545
Ösztrogént–progesteront tartalmazó készítmények interakciói egyéb gyógyszerekkel.....	546
Gyógyszerek hatása az ösztrogént–progesteront tartalmazó készítményekre	546
Az ösztrogént–progesteront tartalmazó készítmények hatása egyes gyógyszerekre	546
A hypermenorrhoea kezelése nem hormontartalmú készítménnyel	546
Premenstruális szindróma nem hormonális kezelése	547
Posztmenopausális oszteoporózis megelőzése és nem hormonális kezelése	548
Raloxifen	548
Alendronát.....	548
Ibandronsav	548
Alkalmazható készítmények clomifen-teszt pozitivitása esetén	550

Alkalmazható készítmények clomifen-teszt negativitása esetén	550
Tiszta FSH-készítmények.....	552
Tiszta LH készítmények	552
Antiandrogének.....	553
A hyperandrogenismus terápiájának lehetőségei	553
A hyperandrogen bőrtünetek terápiája.....	554
A cyproteron acetát hatásmechanizmusa	554
Egyéb nemi hormonok, illetve nemi hormonokra ható készítmények.....	556
GnRH-analógok alkalmazása	556
A GnRH-analógok farmakológiája	556
GnRH alkalmazása endometriosisban és konzervatív myomaműtét előtt	558
GnRH alkalmazása polycystas ovarium szindrómában (PCOS, Stein–Leventhal-syndroma)	558
Irodalom	559

XXIII. fejezet

A leggyakoribb neurológiai betegségek kezelése (stroke, parkinsonismus, fejfájás, sclerosis multiplex, epilepsia) (Dr. Csiba László)	562
Az ischaemiás és vérzéses agyi keringészavarok (stroke)	562
Az ischaemiás stroke-ban szerepet játszó tényezők	563
A vérzéses stroke-ban szerepet játszó tényezők	563
A stroke prevenciójában használt gyógyszerek általános jellemzői	564
Primer prevenció.....	565
Tünetmentes betegek thrombocyta aggregáció gátló kezelése	565
Hypertonia.....	568
Diabetes mellitus	569
Hyperlipidaemia	569
Az a. carotis interna szűkülete	570
Egyéb cardiológiai betegségek	571
Postmenopausalis ösztrogenpótló terápia	572
Gyógyszeres fogamzásgátlás	572
Gyulladásos állapotok	572
Alkohol fogyasztás	573
Fizikai aktivitás.....	573
Az akut ischaemiás stroke specifikus kezelése.....	573
Thrombolysis	573
Intraarterialis thrombolysis.....	575
Intraarteriális rekanalizációs eszközök.....	576
Korai anticoaguláns terápia	576
Hemodilúció	577

Neuroprotekción	577
Intracranialis nyomásfokozódás, oedema cerebri	577
A vérnyomás kezelése akut stroke-ban	578
Az akut stroke leggyakoribb szövődményei	580
Folyadék-, elektrolit- és glucose-háztartás	581
Heparin, heparinoidok	581
Az agyi keringészavarban szenvedő betegek speciális kezelési-ápolási szempontjai	582
A cerebrovascularis kórállapotok másodlagos megelőzése	584
A hypertonia kezelése	585
Diabetes mellitus	586
Koleszterincsökkentő kezelés	586
Antithromboticus terápia	586
Egyéb megfontolások, ESO 2008 ajánlása	586
Intracerebralis vérzés	589
Az intracerebralis vérzés konzervatív kezelése	590
Teendő, ha az intracranialis vérzés anticoagulans vagy thrombolyticus kezelés során alakul ki	591
Parkinsonismus	592
L-Dopa	592
COMT gátlók	594
Amantadin (PK-Merz, Viregyt-K)	595
D2 agonisták	595
Nem dopaminerg kezelés	597
A betegség lefolyását befolyásoló kezelések	598
Antiglutamaterg gyógyszerek	599
Troficus faktorok	599
Immunmoduláns kezelés	660
Típusos kezelési séma	600
Parkinson ill. dopamin indukálta psychosisok	601
Egyéb megfontolások	601
Az antiparkinson kezelés szövődményei	602
Hyperkineticus crisis	602
Akineticus crisis	602
L-Dopa-megvonási tünetek	603
Dementia	603
Nem gyógyszeres kezelés	603
A fejfájás kezelése	604
Migraine	604
A status migrainosus kezelése	606

Az eredménytelen migraine-roham-kezelés okai	607
A migraine-prevenció	608
Trigeminalis autonom cephalalgiaék.....	609
Rövidtávú megelőzés	610
Hosszú távú prevenció	610
Izomkontrakciós (tenziós) fejfájás (IKF)	611
Nem gyógyszeres kezelés.....	611
Gyógyszeres kezelés	612
Gyógyszer indukálta fejfájás	613
Sclerosis multiplex	614
Az akut exacerbatiók kezelése	615
Immunmoduláns terápia	617
Relapsusokkal, remissiókkal járó SM	617
Secunder progresszív SM	618
Primer progresszív SM	619
Neutralizáló antitestek	619
Immunszuppresszív kezelés	620
Hatástalan kezelési formák.....	620
Az izomspasmus kezelése	620
Kóros fáradékonyság	621
Egyéb tünetek kezelése	621
Epilepsia.....	622
Általános megfontolások.....	622
A nőbetegek és az epilepszia	623
Az epilepsia gyógyszeres kezelése.....	624
Az epilepsia nem gyógyszeres kezelése	627
Alkalmi roszullét	627
Halmozott rohamok	628
Status epilepticus.....	628
A status epilepticus kezelési sémája időrendben	628
Absence-status	630
Tónusos rohamokból álló status	630
Focalis rohamokból álló status.....	630
Egyéb tennivalók	630
Irodalom	631
XXIV. fejezet	
Psychofarmakoterápia (Szerkesztette: Dr. Degrell István)	632
Bevezetés (DR. DEGRELL ISTVÁN)	632
Demenciák (DR. ÉGERHÁZI ANIKÓ, DR. BALLA PETRA, DR. DEGRELL ISTVÁN)	635

A cognitív funkció javítása	635
Acetilcholinesteráz gátlók	635
Nootropicumok	636
Antioxidánsok	637
MAO-B bénító	637
Gyulladáscsökkentők (NSAID-ok)	637
Acetilcholin receptor agonisták (muscarinerg, nicotinerg)	637
Nem-cognitív zavarok kezelése	638
Az affectív zavarok kezelése	638
Pszichózis és agitált magatartás kezelése	638
Szorongás	638
Alvászavar	638
Nem gyógyszeres kezelési módok.....	639
Irodalom	639
Az alkohol- és drogfüggő betegek gyógyszeres kezelése (DR. GLAUB TEODÓRA)	640
Az alkoholfüggés gyógyszeres kezelése	640
Pathogenezis	640
Az alkohol- és drogfüggő betegek gyógyszeres kezelésének területei	640
Az alkoholfogyasztás következményeinek kezelési alapelvei.....	641
Az alkohol okozta egyéb pszichiátriai kórképek kezelése	642
Az alkohol okozta neurológiai kórképek kezelése	642
A drogfüggés gyógyszeres kezelése	643
Opiátintoxikáció kezelése.....	643
Opiátmegvonásos akut tünetek kezelése	643
A schizophrenia farmakoterápiája	644
A schizophrenia farmakoterápiája (antipsychoticumok)	644
Az antipsychoticumok hatásmechanizmusa és altípusai.....	644
Az antipsychoticumok alkalmazásának módjai, általános irányelvek	646
Az antipsychoticus kezelés időtartam.....	646
Az antipsychoticumok mellékhatásai és kezelésük	646
Kiegészítő kezelés	647
Irodalom	647
Affectív zavarok (DR. DEMETER JÓZSEF)	648
Epidemiológia	648
Etiopathogenezis	648
4Monopoláris depresszió (egyszeri és ismétlődő formák)	649
Az antidepresszív terápia	652
Bipoláris depresszió (bipoláris I. és II.).....	655

Irodalom	657
A szorongásos zavarok farmakoterápiája (DR. LADÁNYI ANDREA, DR. DINYA ZOLTÁN)	658
A phobiás szorongásos zavarok kezelése	658
A pánikzavar kezelése	658
A benzodiazepinek hatásmechanizmusa, hatásaik	659
Felosztásuk	689
Kezelési stratégia	659
A generalizált szorongás kezelése	661
A kevert szorongásos és depressziós zavar kezelése	661
Az obsessív-kompulzív zavar kezelése	661
Irodalom	662
Az alvászavarok farmakoterápiája (DR. DINYA ZOLTÁN, DR. TAR ERIKA)	662
Az insomniák gyógyszeres kezelése	662
A hypersomniák gyógyszeres kezelése	664
A parasomniák gyógyszeres kezelése	664
Irodalom	664
A gyermekpszichiátriai kórképek gyógyszeres terápiája (DR. OLÁH RÓZA)	664
Kórképek gyermek- és serdülőkorban, melyekben psycho-farmakoterápiát indikálhatunk	666
Pervasív fejlődési zavarok	666
Hyperkineticus zavarok	666
Magatartászavarok	667
Mentalis retardatio, társuló magatartászavarral	668
Gyermekkorban kezdődő érzelmi zavarok	668
Szeparációs szorongásos zavar	668
Phobiás szorongásos zavar	668
Szociális kapcsolatteremtés zavarai	669
Electiv mutismus, reaktív kötődési zavar, gátolatlan kötődési zavar	669
Tic zavar	669
Egyéb, rendszerint gyermek- és serdülőkorban kezdődő érzelmi és viselkedészavarok	670
A hangulati élet zavarai gyermek- és serdülőkorban	670
Schizophrenia, schizotipias zavarok gyermek- és serdülőkorban	670
Irodalom	671